

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **M. P.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, Praha 5, Křížová 25, o vdovský důchod, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18. 8. 2004, č. j. 2 Cad 91/2004 – 20,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 2. 7. 2004, č. j. 2 Cad 91/2004 – 10, odmítl žalobu žalobkyně a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění usnesení uvedl, že dne 23. 6. 2004 převzal podání žalobkyně adresované Okresní správě sociálního zabezpečení v Pelhřimově a Vrchnímu soudu v Praze, kterým žalobkyně požadovala vyřídit vdovský důchod a současně se domáhala zaplacení částky pro konkrétně specifikované trestné činy. Připojila sdělení České správy sociálního zabezpečení ze dne 6. 5. 2004, jímž se žalobkyni oznamuje, že žádost o vdovský důchod byla projednána a jde proto o věc rozhodnutou. Protože podání neobsahovalo předepsané náležitosti a nebylo zřejmo, kterému soudu je určeno, vyzval krajský soud žalobkyni usnesením ze dne 25. 6. 2004, aby vady žaloby odstranila a především označila rozhodnutí, které napadá, důvody, v nichž spatřuje nezákonnost napadeného rozhodnutí, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení navrhuje provést, a jaký návrh na vydání rozsudku činí. Na toto podání žalobkyně reagovala sdělením doručeným soudem dne 1. 7. 2004, jímž na Vrchním soudu v Praze požadovala dokončit řízení ve věci vedené pod sp. zn. 2 Ca 131/2002 – 27, a opakovaně poukázala na požadavek zaplatit 150 000 Kč za pomluvu. Soud konstatoval, že podáním ze dne 1. 7. 2004 žalobkyně neodstranila vady specifikované v usnesení krajského soudu ze dne 25. 6. 2004. Není zřejmé, jaké rozhodnutí úřadu napadá, z jakých důvodů tak činí, nenavrhuje žádné důkazy, ani návrh na vydání rozsudku. Konstatoval, že jestliže je řízení o přezkoumání správních rozhodnutí ovládáno dispoziční zásadou, pak je na žalobci, aby především specifikoval, v čem spatřuje vady vydaného rozhodnutí. Jestliže tak žalobkyně neučinila, brání tato okolnost věcnému vyřízení podání a jsou dodrženy důvody pro odmítnutí podání ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. K obsahu podání došlého soudem dne 1. 7. 2004 krajský soud poznamenal, že usnesení vydané pod č. j. 2 Ca 131/2002 – 27 bylo vydáno v řízení pod sp. zn. 2 Ca 131/2002 za účelem odstranění vad odvolání. O tomto odvolání však Vrchní soud v Praze rozhodl svým rozsudkem ze dne 26. 11. 2002, kdy potvrdil rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 11. 7. 2002, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 11. 4. 2002, č. 335 718 460, o zamítnutí žádosti žalobkyně o obnovu vdovského důchodu.

Řízení vedené pod sp. zn. 2 Ca 131/2002 Krajského soudu v Českých Budějovicích je proto pravomocně ukončeno. Rozsudek Vrchního soudu v Praze byl žalobkyni doručen. Za tohoto stavu krajský soud nepředkládal podání žalobkyně došlé soudu dne 1. 7. 2004 Vrchnímu soudu v Praze, když tento soud navíc není od účinnosti zákona č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní – dále jen „s. ř. s.“) soudem působícím ve správním soudnictví. To je zcela zřejmé z ustanovení § 3 odst. 1 s. ř. s., podle kterého ve správním soudnictví jednájí a rozhodují krajské soudy a Nejvyšší správní soud. Pro úplnost doplnil, že soud se přezkoumáním rozhodnutí žalované v záležitosti vdovského důchodu pro žalobkyni zabýval nejen v řízení vedeném pod sp. zn. 2 Ca 131/2002, ale již v předchozích letech, a to v řízeních pod sp. zn. 2 Ca 79/97, 2 Ca 14/2000 a 2 Ca 267/2001. Protože v době od roku 1997 do současné doby se nikterak nezměnila právní úprava nároku na obnovení vdovského důchodu a nenastaly ani nové skutkové okolnosti, jedná se v případě vdovského důchodu pro žalobkyni o věc rozhodnutou, protože i ve správním řízení se uplatňuje zásada věci rozhodnuté. Konstatoval dále, že požaduje-li žalobkyně ve svých podáních zaplacení částky 150 000 Kč, pak projednání nároku tohoto druhu nenáleží soudům působícím ve správním soudnictví. Uzavřel, že podání žalobkyně neodpovídá požadavkům § 37 odst. 3 a § 71 odst. 1 s. ř. s., a proto byla žaloba podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítnuta.

Proti tomuto usnesení podala žalobkyně odvolání, v němž uvedla, že se proti rozhodnutí ze dne 2. 7. 2004 odvolává a prosí o přidělení advokáta.

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 18. 8. 2004, č. j. 2 Cad 91/2004 – 20, rozhodl tak, že žalobkyni nepřiznává osvobození od soudních poplatků a žádost žalobkyně o ustanovení právního zástupce zamítl. V odůvodnění usnesení uvedl, že podáním označeným jako odvolání, doručeným dne 6. 8. 2004, žalobkyně napadla usnesení ze dne 2. 7. 2004 o odmítnutí žaloby a současně požádala o ustanovení advokáta. Na výzvu soudu předložila potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. Uvedl, že životní minimum podle zákona č. 463/1991 Sb. činí 4100 Kč a náklady spojené s řízením o žalobě činí 3500 Kč podle advokátního tarifu. Citoval ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s., a dále poukázal na ustanovení § 36 odst. 3 téhož zákona, podle něhož účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením soudu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Soud konstatoval, že při rozhodování o osvobození od soudních poplatků a žádosti o ustanovení advokáta vzal v úvahu nejen poměry účastníka, ale zabýval se též tím, nejde-li o zcela zjevně bezúspěšné uplatňování práva. Konstatoval, že ze spisu 2 Ca 131/2002 zjistil, že o nároku žalobkyně o vdovský důchod bylo rozhodováno naposledy rozhodnutím ze dne 11. 4. 2002, které bylo potvrzeno rozsudkem krajského soudu ze dne 11. 7. 2002. Odvolání žalobkyně proti tomuto rozsudku zamítl Vrchní soud v Praze dne 26. 11. 2002. Před tímto datem byla věc žalobkyně vztahující se k vdovskému důchodu rozhodována v řízení vedeném pod sp. zn. 2 Ca 267/2001. Záležitost byla dále projednávána v letech 2000 a 1997. Od doby vydání posledního rozhodnutí v konkrétní dávkové věci nedošlo k žádným změnám skutkové povahy, ani ke změně právních předpisů. Proto v souzené věci jde o zjevně bezúspěšné uplatňování práva. Podmínky pro přiznání osvobození od placení soudních poplatků proto nejsou dodrženy, v důsledku čehož nelze žalobkyni ustanovit advokáta postupem podle § 35 odst. 7 s. ř. s. Proto byla žádost žalobkyně o ustanovení advokáta zamítnuta.

Na toto usnesení reagovala žalobkyně podáním adresovaným Nejvyššímu soudu v Brně ze dne 19. 8. 2004. V tomto podání uvedla, že žádá o vdovský důchod od padesátého

roku svého věku, dále uvedla, že pracovním úrazům se kladou na roveň nemoci z povolání. Dále žádala o náhradu škody za pomluvu a o přidělení advokáta zdarma.

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 27. 8. 2004, č. j. 2 Cad 91/2004 – 27, vyzval žalobkyni, aby doplnila kasační stížnost o označení soudu, kterému je určena, o datum převzetí napadeného usnesení a o důvody, pro které rozhodnutí napadá, a jaký návrh na vydání rozsudku činí, a to ve lhůtě jednoho měsíce od doručení tohoto usnesení.

Žalobkyně reagovala na toto usnesení podáním ze dne 31. 8. 2004, v němž uvedla, že manžel zemřel dne 30. 9. 1979, a že všechny doklady má UDZ Praha a Ministerstvo vnitra. Dále uváděla okolnosti o svém zdravotním stavu.

Poté Krajský soud v Českých Budějovicích předložil spis Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti proti usnesení tohoto soudu ze dne 18. 8. 2004, č. j. 2 Cad 91/2004 – 20.

Nejvyšší správní soud podáním ze dne 15. 10. 2004 vrátil spis krajskému soudu bez rozhodnutí o kasační stížnosti. V přípisu uvedl, že z obsahu spisu plyne, že krajský soud správně postupoval v tom směru, když usnesením č. j. 2 Cad 91/2004 – 27 ze dne 27. 8. 2004 vyzval stěžovatelku k doplnění kasační stížnosti proti usnesení ze dne 18. 8. 2004, č. j. 2 Cad 91/2004 – 20. Z uvedeného usnesení ze dne 27. 8. 2004 však nevyplývá, že by stěžovatelka byla poučena o následcích neodstranění vad podání ve smyslu § 106 odst. 1 a § 37 odst. 5 s. ř. s. Zavázal proto krajský soud k tomu, aby znovu vyzval usnesením stěžovatelku k odstranění vad podání (kasační stížnosti) podle ustanovení § 106 odst. 3 s. ř. s., a současně ji poučil v tom směru, že v případě neodstranění vad kasační stížnosti bude kasační stížnost Nejvyšším správním soudem odmítnuta.

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 25. 10. 2004, č. j. 2 Cad 91/2004 – 32, uložil žalobkyni doplnit kasační stížnost o označení soudu, kterému je určena, data převzetí napadeného usnesení a o důvody, pro které rozhodnutí napadá, a jaký návrh na vydání rozsudku činí, ve lhůtě jednoho měsíce od doručení tohoto usnesení. Současně žalobkyni poučil o tom, že nebudou-li vady kasační stížnosti ve stanovené lhůtě odstraněny, Nejvyšší správní soud v Brně kasační stížnost odmítne.

Uvedené usnesení obdržela žalobkyně dne 3. 11. 2004.

Podáním ze dne 5. 11. 2004 na výzvu soudu reagovala tak, že žádá o vyřízení vdovského důchodu zpětně od padesátého roku věku, dále uvedla, že pracovním úrazům se kladou na roveň nemoci z povolání. Dále žádala „zaplatit pomluvy § 206 trestního zákona, § 224 trestního zákona posudkové komisi 200 000“. Uvedla, že prosí o advokáta zdarma.

Krajský soud v Českých Budějovicích přípisem ze dne 8. 11. 2004, který žalobkyně obdržela dne 10. 11. 2004, vysvětlil žalobkyni, jakým způsobem má postupovat při doplnění kasační stížnosti.

Žalobkyně v podání ze dne 15. 11. 2004, které došlo Krajskému soudu v Českých Budějovicích dne 18. 11. 2004 uvedla, že se odvolává proti usnesení krajského soudu ze dne 25. 10. 2004. Uvedla, že žádá o přidělení advokáta zdarma, žádá vyřízení vdovského

důchodu. Dále poukazovala na svůj zdravotní stav, na to, že chodí o holi, a žádala zaplatit pomluvy posudkové komise 150 000 Kč - § 224 trestního zákona a § 206 trestního zákona.

Poté Krajský soud v Českých Budějovicích předložil spis opětovně Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o kasační stížnosti.

Podle § 106 odst. 1 s. ř. s. kromě obecných náležitostí podání musí kasační stížnost obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, údaj o tom, kdy mu rozhodnutí bylo doručeno. Ustanovení § 37 platí obdobně. Podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání usnesením odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost, c) zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce, nebo byl soud nesprávně obsazen, popř. bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo v nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, e) nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Nejvyšší správní soud především konstatuje, že v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce stěžovatelky není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení. Přesto však Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že je třeba kasační stížnost odmítnout. Z výše uvedeného totiž plyne, že stěžovatelka, přestože byla Krajským soudem v Českých Budějovicích vyzvána opakovaně k odstranění vad kasační stížnosti podané proti usnesení ze dne 18. 8. 2004, č. j. 2 Cad 91/2004 – 20, jímž byla její žádost o ustanovení advokáta zamítnuta, kasační stížnost ve smyslu § 106 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 103 odst. 1 s. ř. s. nedoplnila. Její podání ze dne 19. 8. 2004, 31. 8. 2004, 5. 11. 2004 a 15. 11. 2004, v nichž opakovaně žádá o vyřízení vdovského důchodu od dosažení věku padesáti let a tvrdí, že pracovním úrazům jsou postaveny na roveň nemoci z povolání, a dále požaduje zaplatit náhradu škody za pomluvu podle § 206 trestního zákona, nelze považovat za podání, která by obsahovala důvody ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., které by měly vyjadřovat nesouhlas s napadeným usnesením, neboť se ani obsahu napadeného usnesení nedotýkají. Nutno tedy konstatovat, že stěžovatelka, ačkoliv byla opakovaně vyzvána k odstranění vad kasační stížnosti, kasační stížnost ve lhůtě soudem stanovené, ostatně ani později, nedoplnila, přičemž pro tento nedostatek nelze v řízení o kasační stížnosti pokračovat. Nejvyšší správní soud proto postupoval podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 106 odst. 1 s. ř. s. a kasační stížnost odmítl, když v usnesení Krajského soudu v Českých

Budějovicích ze dne 25. 10. 2004, č. j. 2 Cad 91/2004 – 32, byla stěžovatelka výslovně poučena o následcích nerespektování tohoto požadavku. V tomto směru nutno konstatovat, že v úvahu přicházelo i odmítnutí kasační stížnosti podle § 104 odst. 4 s. ř. s., podle něhož kasační stížnost není přípustná, opírá-li se jen o jiné důvody, než které jsou uvedeny v § 103.

Nad rámec výše uvedeného je třeba uvést, že i kdyby stěžovatelka kasační stížnost v požadovaném směru doplnila, nebylo by možno pro ni v této věci ničeho vytěžit, neboť Nejvyšší správní soud zcela sdílí názor vyjádřený v napadeném usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích, totiž ten, že v dané věci nemůže být návrh stěžovatelky úspěšný, a je tedy zjevně neúspěšný. Jestliže stěžovatelka dosud nepředložila rozhodnutí správního orgánu, které by mělo být v tomto řízení přezkoumáno, není zde předmět činnosti náležející soudům ve správním soudnictví. Žádost o dávku důchodového pojištění u soudu uplatňovat nelze, ale je ji třeba podat u příslušné Okresní správy sociálního zabezpečení (§ 82 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Teprve po vydání rozhodnutí o dávce důchodového pojištění správním orgánem je možno domáhat se jeho přezkoumání u krajského soudu. Hodlá-li však stěžovatelka pokračovat dále v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 7. 2004, č. j. 2 Cad 91/2004 – 10, jímž byla žaloba odmítnuta, bude třeba, aby si zástupce sama zvolila a předložila soudu plnou moc.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta (§ 60 odst. 3 a § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. 1. 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu